

Seadus ja Kohus.

Digusteadline ajakiri.

Ilmub üks kord kuus.

Toimetus ja talitus Tallinnas,

S. Surul nr. 16, raekoja vastas.

Segewa toimetaja: wannutatud advokat **M. Pung.**

Segewa toimetaja kirjade aadress: Ревель, Wiru uul. nr. 13.

Nr 3 (8)

August.

1912.

Ühte ja teist passi-seadusest.

A. Birf.

Benemaa kodanik, räägitakse, seiswat koos ihust, hingest ja passist. Võib ka olla, et see nii on, kuid ütleva peab, et siis seda kolmandat osa Benemaa kodaniku olemusest õige vähe veel tuntakse. Muu seas peame seda ka meie kodumaa ja tema wallawalitsuste kohta ütleva. Väga tihti tuleb siin ette, et kubermangu talurahwa-asjade komisjon, kes talurahwa-asjade komisjari järele wallawalitsuse asjaajamise üle waltwab, ühte ehk teist wallawanemat jälle mõne passi-seadusest üle-astumise pärast ülekuulamisele wõtab ja karistuse alla toimetab. Wallawanem seletab niisugusel korral muidugi, et ta meie keerulist passi-seadust wõi seadust ei tunne, aga wõi see aitab: keegi ei tohi ju ennast sellega wabaudada, et ta seadust ei tunne, liiategi siis veel wallawanem. Peame siis aja- ja asjatohaselt passiandmise asjus paari küllalt tarwilist näpunäidet teha. Üks neist sibiib wallawalitsuste diguste fitfendamise, teine nendesamade laiendamise poole.

On mitmel pool ette tulnud, et meie wallawalitsused mõera walla liitmete le aasta passisid wälja on andnud. Wististe on siin 1906. a. 5. oktobri seadus (kui konstitutsiooniline ta on, jätame sedatorda kõrwale) jõudni, kes maaelanikkude le suurema ümberliikumise wabaduse kätte annab ja muu seas ütleb, et nende alalistes elamises ohas mitte endise aja passijaamise kohta ei tule pidada, waid seda kohta, kus nad oma ameti ehk teenistuse ehk liikumata waranduse järele alalistasuwad. Seesama seadus lubab neile, peale mõne erandi, elamisetähtede ette, ilma tähtajata passiraamatuid wälja anda ja nimelt: seal, kus isik nimekirjas seisab — seisusliste asutuste poolt ja alalistes elamises kohtades politseiwalitfuste, pealinnades — jaoskonna-
pristawite poolt.

Endise ajaga wõrreldes suur passijaamise wabadus, ehk igatahes nii suur wabadus, et meie päewil harilikult kõnelekanuks on saanud:

nüüd võib igal pool passi saada. Arvatakse siis wist, et ka wallawalitsus igatõhele igasuguseid passifid võib anda.

Mis ei ole aga sugugi nii, ehk õigem öelda — on ainult osalt nii. Mõnikord, võiks ütelda, eratordabel, võib, nagu allpool näeme, passi igal pool saada (kui just seda kõnekäänu tarwitada), harilikult aga mitte. Harilikult peab passisaamise ja andmise juures wallawalitsustest ja igasugustest seisuslistest asutustest, mõnda kitsendust filmas pidama, nagu seda tähelepanelik lugeja juba 1906. a. seaduse sõnasõnaliseft wäljawõittest märtab. See seadus ütleb selgeste, et ilma t ä h t a j a t a p a s s i f i d, passiraamatuid (sisemiste asjade ministriumiringkiri 16 nowembrist 1906. a. nr. 64 lisab siia weel lühike se aja passid juurde) alalises elamiskohas politseiwalitsused, see on maal kreispolitseiwalitsused, linnades linna-politseiwalitsused wälja annawad. Seisuslised asutused wõiwad ainult siis elamisetähti wälja anda, kui isik siin nimekirjas seisab. Särjelikult wõiwad wallawalitsustest ainult oma wallamehed passifid ja passiraamatuid saada, aga ei mitte need, kes walla nimekirjas ei seisja. Selle wastu on kõigil waba passisaamise luba alalise elamiskoha kreis- ehk linna politseiwalitsuse käest, aga ei mitte alalises elamiskohas olewa wallawalitsuse käest, kui passitahtja isik selle walla nimekirjas ei seisja. Kodanlises riigiteenistuses olewad talupojad ja muude endiste maksualuste seisuste liikmed wõiwad (Passiseaduse § 40. põhjal) elamisetähti ka weel oma ülemuse käest saada.

Kui eelpool tähendatud tordabel wallawalitsused oma passandmise õigust liig laialt weniawad (s. o. ka wõera walla liikmetele näit. aastapasfifid annawad), siis ei tarwita nad teistel tordabel oma õigusi elamisetähtede andmise asjas mitte. Passiseaduse põhjal on wallawalitsustel õigus eratordabel teiste waldade liikmetele iseeralisi elamisetunnistusi wälja anda, kuid senini ei ole meie weel kuulnud, et wallawalitsused seda õigust oleks tarwitawanud. Võib olla, pole selleks suurt tarwidust, suuremalt osalt aga on see teadmise puuduse wiga. Passiseaduse § 29 ütleb nimelt: „kui isik leitakse, kes ilma kohase elamisetäheta ehk jälle wananenud wõi mittetohase elamisetäheta oma elamiskohast ära on läinud ehk seal elab, kus elamisetähte nõutakse, siis annab temale poliitsei, kui ta oma isiku on selgest teinud, elamisetunnistuse selle aja peale, mis elamisetähe saamiseks tarwilik, kuid igatahes mitte kauemaks kui kuueks kuuks.“

Passiseadus räägib siin küll politseist, kui elamisetunnistuse wäljaandjast, kuid sisemiste asjade minister laiendab seda õigust ka wallawalitsuste peale ehk küll mitte kõigi ilma elamisetäheta isikute asjus. Passiseaduse § 45 peale toetades, kus paragrafi teises punktis öeldud on, et maaelanikkudele wallawanemad elamisetähti wälja annawad, kirjutab sisemiste asjade ministrium oma ringkirjas 28. märtsist 1907. a. nr. 18 sõnasõnalalt: „nende isikute kohta, kes walla piirides elawad ja talurahwa wallalogunna walitsuse alla käiwad, t ä i d a w a d w a l l a s.“

wanemad politsei ametnikkude kohusi, mis passi seaduse § 29 ette nähtud ja selles ringkirjas selgeks tehtud.”

Nii siis mõitvad wallawanemad wallakogufondade liikmetele, olgu oma või mõera walla liikmed ükstapuhas, kui nad walla piirides neil tingimistel elavad, mis passi seaduse § 29 ette nähtud (s. o. koguni ilma elamiseta, ehk wananenud või mittekohase elamiseta peal j. n. e.), ajutisi elamisestunnistusi või tähti wälja anda mitte kauemaks kui kuueks kuuks. Selle juures aga peab elamisestunnistuse saaja oma isiku kohta käiwad teated tarwilisel määral wallawanema ees selgeks tegema.

See on teatavast mõttes wallaametnikkude õiguste laiendamine ja seda elamisetahe andmise õigust peab, kus kohane, tarwitama.

Weksliseadusest.

Anton Palwadre.

Laenuasutuste loomine ja laenuolude korraldamine on edenema ja edenenu rahwamajanduse juures tähtsal kohal. Raubandus ja tööstus tarwitawad laenu. Laen kiirustab majandusliste wäärtuste liikumist ühistonnas ja lasab kõiki kapitalisid kasulikult ära tarwitada.

Kapitali omanik, kes temaga isiklikult midagi peale hakata ei saa, annab tema teistele tarwitada selle eest saab tema omad protsendid, kapitali tarwitaja saab wahelkasi uute majandusliste wäärtuste loomise läbi ja kapital tarwitatakse kasulikult ära.

Kaks asja on rahwamajanduse edenemises tähtsad — wäärtuste waba ja rutuline liikumine, ning selle liikumise kindlus. Meid kahte asja peab ka arenema era-õigus silmas oma sellekohastes määrustes ja nende põhjused teostamist näeme meie ka weksli asjanduse korralduses. Ja weksel on üks laenu olude korralduse nähtus. Raubanduses liigub weksel ehk tihedamini kui raha: tema lihtsustab ja kiirustab majandusliste wäärtuste ringjooksu. Kuid wekslit tuntakse ka wäljaspool raubandust. Rahamees laenab ikka weksli peale ja kellel weksel on, see tunneb ühtlast, et tema kasud on kaitstud ja laen kindlustatud.

See on ka õige. Seadus on wekslile kindla wormi annud, täpisealt weksli tarwilikud omadused äratähendanud. On tarwilikust wormist finnihoitud, siis on ka wekslipidajal wõla nõudmise juures teatavad eesõigused.

Wekslil wormist ja eesõigustest ning weksli liikumisest lühidalt ülewaadet anda — on käesolewa kirja eesmärk.

Sellekohased seaduse määrused leiduwad weksli seaduses 1902 aastast (Seadustekogu XI k., 2. jagu).

Wekslil tarwilikud omadused, tema wormi iseäraldused, on Weksliseaduse §§ 3—5, 9—11 ja 13 üles loetud.

Weksel peab kõige esiteks sellewäärtuslise stempelpaberil kirjutatud olema. Iga saja rublale wastab 15-kopikaline stempelpaber, ja puudulikud sajad arwatakse täielikkudeks.

Margimaksu seaduse järele käiwad selle maksu alla ainult üle 50-rublalised wekslid, — alla 50 rubla wekslid peaks siis margi maksust wabad olema. Üks rahaministri seletustiri on aga ka alla 50 rubl. wekslite jaoks isesuguse stempelpaberi määranud.

Weksliis peab äratähendatud olema: 1) weksli kokkuseadmise aeg (aasta ja kuupäew) ja koht; 2) nimetus „weksel“; 3) weksliandja kohustus weksli wõlga ära maksta; 4) selle perekonnanimi, kellele weksel antakse; 5) wõla summa; 6) maksu tähtaeg; 7) weksliandja allkiri. (Weksel võib igas keeles kirjutatud olla.)

Nende ütskite nõuete kohta on weel lisamäärused olemas. Nii peab wõlasumma sõnades, mitte arwudes, kirjutatud olema; maksu tähtaeg peab terve wõlasumma jaoks üks olema; annawad miimed ühise weksli wälja, siis wastutab igaüks nendest wekslipidaja eest terve wõla summa eest; wõlasumma ja wastutuse jaotamine ei ole lubatud, sest weksel on ühtlane. Ja wastutus wõla eest, äramaksu kohustus, ei wõi mitte tingiw olla.

Need on nõuded, mille mittetäitmine laenuühelt weksli wäärtuse ära riisub. Kui ka üks nendest tingimistest ei ole täidetud — itkagi ei ole meil enam weksliga tegemist.

Parandused ja muutused on ainult siis makswad, kui nad allkirja eel on ära diendatud, kuid weksli summa äratähendamises ei ole muudatused ka allkirjaeelse diendusega lubatud.

Wormi tähtsuse pärast wekslite juures on ka Weksli-seadusele seaduslikkude wekslite proowiwormid juurde lisatud ja esimene worm on järgmine.

Peterburg. 24. now. 19. aastal.

Weksel 2000 rubla peale.

2. jaanuaril 19... aastal olen mina kohustatud selle weksli järele Moskwa kaupmehele Peeter Swanowitsh Wasiljewile kaks tuhat rubla maksuma.

Smolenski linna kaupmees
Sergei Swanowitsh Petrow.

See on tähtajalise lihtweksli seaduslik proow. Kuid seadus lubab ka ainult weksli andja ja weksli pidaja perekonna nime ära tähendada.

(Siin on aga seisus ja isa nimed ka üles märgitud).

Sarilikult ei täideta aga mitte weksli blanki kohe wäljaandmise juures tarwiliku siuga. Weksli andja kirjutab ainult oma nime blankile, kuid kohtuliku nõudmise juures tuleb temale tarwilik siu anda, mis seaduse nõuetele wastab.

Sieneuse mõista, et wekslid peawad ka õiguswõimuliste isikute poolt wäljaantud olema.

Rõik kellel õigus on üleüldise lepinguid teha, võivad ka wekslit wälja anda. Grandid on ainult kõigi usutunnistuste waimulikkude, abielus olevate naiste ja wallaliste, wanematest eraldamata, tütarlaste kohta tehtud.

Waimulikkudel ei ole üleüldise õigust wekslit wälja anda; naistel on selleks õigus, kui nemad oma nimel kauplewad; wastasel korral võivad nemad ainult mehe, ehk wanemate nõusolemisel wekslit wälja anda.

Weksli maksuuse jaoks on nii siis tarwis, et õigusewõimuline isik sellekohaste seaduse nõuete järele weksli kokku seaks ja tema weksli pidajale ära annaks.

Weksli liikumise tingimised jätame seda korda kõrwale ja käsitame ainult neid juhtumisi, kus wäljaantud weksel esimese wekslipidaja kätte jääb. Niisugusel korral oleks tarwis veel ainult maksu tähtaja küsimust puudutada.

Maksutähtaeg weksli järele võib mitmet moodi äratähendatud olla. Kõige harilikumad on kaks juhtumist: 1) maksu tähtaeg määratakse kindla päewa peale; 2) maksu tähtajaks määratakse weksli ette näitamist.

Esimesel juhtumisel peab ka weksel ettearamääratud päewal maksetud saama. Sellest päewast algab aegumine, wananemine. Teisel juhtumisel võib wekslipidaja wõlga oma heatsarwamise järele sisse nõuda, kuid wiimajels tähtajaks peetakse weksli kokkuseadmine ei ole wastawat päewa 12 kuu pärast. Tähendab, kui 12 kuu jooksul niisuguse weksli järele ka maksu ei olegi nõutud — aegumine, wananemine algab ikkagi 12 kuu pärast.

Weksli nõudmine aegub, wananeb ära 5 aasta jooksul, maksu tähtajast peale arwates.

Wekslipidaja võib weksliandjalt 5 aasta jooksul maksmist nõuda. Nõudmise suurus oleneb sellest ära, kas weksel protesteeritud on, või mitte. Kui weksel õigel ajal natariuse poolt protesteeritud on maksu tähtpäewal, või kahel järgmisel päewal, siis võib wekslipidaja nõuda weksliandjalt: 1) weksli wõla summad ühes 6% maksutähtpäewast kuni äramaksmiseni 2) protesti kulusid ja 3) $\frac{1}{4}$ % maksmata jäetud wõla summast.

Ei ole aga weksel mitte protesteeritud, siis võib wekslipidaja wõlgnemat summat ühes 6% nõuda, kuna aga 0% ainult nõudmise ajast arwatakse.

Kui maksutähtajast üle 5 aasta mööda on läinud? — siis weksli järele enam nõuda ei saa, sest weksel on siis oma wäärituse täiesti faotanud.

(Tä h e n d u s : W e k s l i p r o t e s t e e r i m i s e l o n i s e ä r a l i n e tähtsus siis, kui weksel mitme pidaja käest läbi on läinud. Protesteerimise korral wastutawad siis weksli wõla eest ühe aasta jooksul kõik, kes wekslipidajateks on olnud. Ei ole aga weksel protesteeritud, siis wastutab üfspäinis weksliandja 5 aasta jooksul.)

Kohtupidamise seaduse määrustes on terve rida eesõigusi nõudjatele prõtesteeritud weksli põhjal.

Kohus peab nõudmise kindlustust kohe asja kohtusseandmise ajal lubama; rahukohtunikul ei ole õigusi wabatahtlikuks wõlalaenuamiseks tähtaega määrata, ega seda tähtaega pikendada, wõlasummat mitme tähtaaja peale maksu tergendamiseks ära jaotades; kohus wõib nõudmise eeltäitmist lubada.

Dma wastuwaidlemistes nõudmise wastu, on wastutaja weksli alusel piiratud.

Tema wõib ainult niisuguste wastuwaidelustega ennast kaitsta, mis weksliseaduses eneses põhjenedawad, wõi olenewad tema isiklikust wahetõrjast wekslipidaja wastu.

Esimeste wastuwaidluste hulka kuuluvad kõik need, mis weksli omaduste, tähtaja ja n. e. kohta käiwad, mis wekslilt weksli wäärtuse ära wõtawad.

Sellel alusel wõib ka weksliandja esimese wekslipidaja wastu waielda, kui weksliandja wekslit mitte wabatahtlikult wälja ei annud, waid weksel mõnel muul teel wekslipidaja kätte on sattunud wõi jälle weksel esimesele wekslipidajale ilma wastawa laenu saamiseta on antud.

Siiklistest wahetõrjadest weksli põhjal wastutaja ja wekslipidaja wahel olenewad wastuwaidlused, mis puutuwad tähtaja pikendamisesse, wastu-nõudmistesse j. n. e.

II.

Weksli kui laenu korralduse abinõu wäärtus seisab muu seas tema liikumise lihtsuses. Kõrd wäljaantud weksel wõib esimeselt wekslipidajalt teiste kätte üle minna ja piiramata ringkäiku teha.

Weksli üleminekud ühelt pidajalt teisele tuleb ainult weksli teisele küljele üles märkida. Märkimine on nimeline ja nimeta, wõi blangiline. Esimesel juhtumisel tähendab wekslipidaja weksli teisele küljele selle nime, kellele ta weksli annab, mille alla oma allkirja mahutab. On wekslipidaja Peeter Mets, kes Saan Kurmele weksli edasi annab — stis märgib ta weksli teisele küljele järgmist: Makske Saan Kurmele. Peeter Mets.

Teisel juhtumisel kirjutab wekslipidaja weksli teisele küljele ainult oma nime, tähendamata kellele weksel üle läheb. (Märkuseks ainult: „Peeter Mets“ ja muud midagi.)

Märkustest peab selguma, kes seaduslik wekslipidaja on. Blang weksli ehk blangilise märgiga weksli pidajaks arwatakse seda, kelle käes see weksel on. Siin ei tarwisje sellepärast sugugi kõigil wekslipidajatel oma nime weksli teisele küljele üles märkida, sest weksli liikumise kõrd ei ole seadusliku wekslipidaja äramääramises enam tähtis.

Nimeliste märkuste juures aga peaks wekslipidajate kõrd wahetpidamata olema. Kellele weksel wälja on antud, ehk edasi antud sellekohase märkusega, see peab tema edasiandmist tingimata üles märkima. Wastasel korral tuleb arwata, et tema käest weksel seadusewastasel teel edasi on läinud.

Blangilist märkust võib alati uuesti nimeliselt muuta ja ümberpöördukt. See oleneb edasiandja wekslipidaja soovist.

Kui liigub weksel ühelt teisele. Soovab aga weksel oma ringkäigul weksli wäljaandja kätte tagasi — siis arwatakse weksel äramakstult ja tema liikumisel on lõpp. Kuid wekslipidajatelt võib weksel mitmet korda läbi käia.

Weksli liikumisega suureneb weksli eest wastutajate arv, sest kõik, kes wekslipidajateks on olnud ja sellekohase märkusega weksli teisel küljel weksli edasi on annud — wastutawad järgnewatte wekslipidajate eest samajugusel määral, kui weksliandjagi.

Wekslipidaja võib nõuda täit weksli wõlga kas kõikidelt weksli eest wastutajateelt ehk ainult mõnelt, isegi ühelt.

Kuid kahel juhumiisel võib wekslipidaja, kes weksli edasi annab, oma wastutust järgnewate wekslipidajate ees kõrvaldada:

- 1) kui tema weksli edasiandmise juures sellekohase märkusega wastutusest ära ütleb (безъ оборота на меня);
- 2) kui tema ära keelab uuel wekslipidajal sellekohase märkusega weksli edasiandmise.

Weksel võib sel korral itka edasi liikuda, — ainult tema eest wastutawad need, kes liikumist ära ei keelanud.

See asjaolu, et endised wekslipidajad ühes weksliandjaga weksli wõla eest järgnewate wekslipidajate eest wastutawad, mõjub selleks kaasa, et ka blank-weksli liikumisel weksli edasiandjad omi allkirju weksli teisele küljele üles märgiwad, kui ka jeda tarmis ei olegi. Sest sellega kaotab weksli tublidus, kindel lootus wõlga kätte saada ja see kergendab weksli edasiandmist.

Kuid endiste wekslipidajate wastutus on ainult teatawatel tingimistel olemas ja aegub, iganeb ennem ära kui weksli wäljaandja wastutus.

Kad wastutawad weksli wäljaandja kõrwal ainult siis, kui weksel omal ajal protesteeritud on.

Ei ole wekslipidaja wekslit protesteerinud — siis jääb weksli ainuuseks wastutajaks weksli wäljaandja, — kõik teised wabanewad wastutuse kohustusest.

Weksli protesteerimise korral peab nõudmine weksli eest wastutajate (peale weksliandja) vastu ühe aasta jooksul protesti päewast arwates sisse antama. On see aeg mööda lastud, siis võib ainult weksliandja kätte 5 aasta jooksul nõuda.

Kui weksli märkija weksli protesteerimise korral wõla ära lastub — siis saab ta omale weksli ühes protesti kirjaga ja võib oma heakskiiramise järele wäljamaksetud summat weksliandjalt ehk eelkäiwatele allkirjutajatele tagasi wõuda. Wäljamaksetud summale arwatakse juurde 6% maksupäewast ja 1/4% üleüldisest summast lastust.

Kui weksli wäljamaksetult weksel mitu korda on läbi käinud — siis ei wõi tema mitte nendelt nõuda, kelle ees tema ise wastutawaks isiktus on olnud.

Nõudmise sisseandmisel eelkõivate allakirjutajate vastu on 6 kuud aega weksli maksmisest arwates. (Weksliandja vastu, uagu hari-likult 5 aastat.) Kuid pärast 3 aastat weksli maksu tähtjast arwates, võib nõuda ainult weksliandja käest, kuna nõudmised weksli allakirjutajate wahel ja wastutajate vastu enam üleüldse ei ole lubatud.

Põhweksli liikumise korra kirjeldust lõpetades peaks weksli eest wastutajatest weel mõnda tähendama.

Nii weksli wäljaandjal kui ka pärastistel edasiandjatel võivad oma wastutajad olla.

Wastutaja peab ära tähendama, kelle eest tema wastutab ja et tema üleüldse wastutaja on.

Kui weksliandja eest wastutaja oma nime weksli kirjale alla paneb ilma tähendamata, et tema wastutaja on, siis võivad pärastised wekslipidajad temalt nõuda, kui weksliandjalt. Kirjutab aga keegi alla, kui wastutaja, ja ei tähenda mitte ära, kelle eest tema wastutab — siis arwatase jälle, et tema weksliandja eest wastutab. Weksliandja eesi wastutaja kohustused on suuremad, kui weksli märkija eest wastutaja omad.

Nii peab siis wastutuse andmise korral tingimata ära tähendatud olema, et alla kirjutaja üleüldse wastutaja on ja kelle eest tema nimeli wastutab.

Wastutaja kohused on sammasugused kui selle omad, kell eest tema wastutab. Nad algavad ainult weksli protesteerimise korral ja aeguvad, iganewad ära 3 aasta jookkul weksli maksu tähtjast arwates. Weksli äramaksu korral omandab tema wekslipidaja õigused nii selle vastu, kelle eest ta wastutajaks oli, kui ka wiimase ees wastutawate vastu. Endise wekslipidaja eest wastutuse korral ei ole sugugi tarwis, et ennem tema vastu nõudmine sisse antaks ja ainult tema maksujõuetuse korral wastutaja käest nõutaks, waid wastutaja käest võib ka kohe nõuda, ka ennem weel kui sellelt, kelle eest wastutus on antud.

Riigivolikogu walimisteseadusest.

II. Viit. §

(Särg.)

Tööliste wolimeeste walimised.

Kõige pealt lordame*) jeda, et ainult nende tööstuseasutuste tööli-
sed omale wolimehe võivad walida, kus kõigi meestesooft tööliste arw
mitte alla 50 ei ole, olgu siis need tööstuseasutused ükskõik kelle omad.
Ka raudteede wabrikud käiwad nende asutuste hulka (3. juuni seaduse
§ 43). Selle tööliste arwu kindlaksmäärimise juures tuleb kõiki meeste-
sooft töölist, p e a l e w ä l j a m a a a l a m a t e, filmas pidada, täitku

*) Waata eelmises numbris.

nad siis walimisteseaduse §§ 9. ja 10. nõudmist või mitte. Walimiseõigus on siin kõigil töölistel selle peale vaatamata, kui kaua keegi töös on olnud, kuid üleüldised kitsendused walimistest osatõtmise kohta on ka siin maksivad. Ei tohi näituseks, osa võtta, kes alla 25 aastat wanad (§ 9), kes kohtu all on olnud ehk on walimisteseaduse § 10 näidatud kuritegude eest, kes maksujõuetud, kes eeskohtumise ja hoolekandmise all seisavad jne.

Reeda tööliseks tuleb pidada, see küsimus on senati poolt nii ära otsustatud, et siin mitte ainult neid isikuid ei tule mõista, kes tööraamatu (рабочая книжка) on saanud, vaid kõik, kes tööstuseasutuses töölisena ametis on (senati käsukiri 1906. a. nr. 251); siia hulka käivad sijemiste asjade ministriumi arvamise järele ka need meistrid, kellele Tööstuse-seaduse § 134 põhjal 1906. a. Seadustekogu järje järele) ringimata maksuraamatuid (разсчетная книжка) välja peab antama. Siis, kes tööstuseasutuses mitte palga eest, vaid asutuse kaasomanifuna töödelt osa võtavad, ei tohi töölisestega mitte kaasa walida.

Need on siis määrused walijate kohta. Mis aga walitawasse wolimehesse puutub, siis võib selleks ainult neid mees töölisi (ehk isikuid, kes töölisestega koos walivad) walida, kes selles asutuses, kus walimisi toimetatakse, mitte wähem kui kuus kuud töös on olnud (§ 44). Kuuekuulise töötaja välja-rehendamise juures arwatase selle aja hulka ka ajuti sed tööseismise juhtumised.

Walimisi toimetatakse tööliste poolt terwes kubermangus võimalikult ühel ja seltsamal päewal, mis kuberneri poolt määratud (§ 90). Ka nende tööstuseasutuste nimel, kus töölised omawolimehi walivad, ühes wolimeeste arwu arandamisega avaldatakse kuberneri poolt sel wiisil, mis kõige enam awalikkuse nõudeid täidab (§ 72). Wolimeeste arwu arandamine sünnib seaduse järele (§ 44) ja nimelt nii, et tööstuse ettevõtetes, kus töölisi 50—1000 töös, üks wolimees walitakse ja ettevõtetes, kus üle 1000 töölise, iga täie 1000 peale üks wolimees. Walimiste ajaks peab ka igas tööstuse ettevõttes, kus wolimehi walitakse, kuulutus wabrikuinspektioni ametniku allkirjaga üles pandama, kus tööliste ja walitawate wolimeeste arv ära näidatud (§ 71).

Neis tööstuse asutustes, kus walimised mingisugusid tagajärgesid ei andnud, ehk kus töölised wolimeeste walimistele ei ilmunud ehk ennast walimistest ära ütlesid, ei või sijemiste asjade ministriumil seletuse järele mitte enam teistkordseid walimisi lubada. Nendesamad seletuste põhjal on aga teistkordseid walimised (i. o. mõnel teisel päewal) seal lubatud, kus walimisi ei peetud ja kuberner selle nähtuse põhjusi küllalt maks-wats peab. Kui aga töölisi kusil ettevõttes nii palju on, et wolimeeste walimisi ühe päewa jooksul võimata on ära pidada, siis võib walimisi kuberneri luba peale ka järgmistel päewadel jatkata (ka. si. asj. min. seletus). Raudteeteenijate kohta on weel selgeste neisjamades

seletustes ära öeldud, et nad oma walimiseõigust ainult tööst wabal ajal wõiwad tarwitada.

Tööliste wolimeeste walimise wiis ja fordon, iga ettevõtte tööliste oma määrata (§ 91). Korrapidamise tarwis walimiste ajal ja walimistekäigu juhatamiseks walivad töölised oma seast ühe ehk mitu koosoleku juhatajat (sealsamas). Walimisi toimetatakse ruumides, mis ettevõtete omanitub neile selleks andnud; walimiste ajal ei tohi isikud, kes siin walimistest osa wõtta ei wõi, mitte neisse ruumidesse ilmuda (tähendus § 91 juurde). Seadus ei ole ära määranud, kui palju töölisi peab koosolekust osa wõtma, ja nii tuleb walimisi osawõtjate arwu peale waatamata maksuaks tunnistada, ehk olgu siis, et § 93 põhjal (waata allpool) osawõtjate arw mitte alla 11 ei tohi olla.

Riigilehede sõnumite järele on tänawu weel uus sifemiste asjade ministeriumi ringkiri kuberneridele ilmunud, mis tööliste wolimeeste walimisesse puutub. Selle ringkirja järele ei lubatawat tööliste walimiste koosolekutel mingisugusid kõnesid pidada, mis walimiste kohta käikiwad, millega walitjuse ja ametnikkude tegewust armustatakse, erakondi kiidetakse jne. Ka kandidaatide nimelehtede jagamine olla keelatud.

Kui tööliste wolimeeste walimisi mitte õieti ei ole toimetatud, siis wõib selle peale kreisi walimiste-asjade komisjoni kaebada (§ 92). Tähtaega ei ole siin kaebamiseks määratud, nii et teda siin piiramataks tuleb pidada. Nende kaebuste läbiwaatamisest wõtab komisjonis ka üts wabrikute ülewaatuse ametnik kubneri nimetamise peale osa.

Walitud wolimeeste nimekirjad kirjutatakse koosolekute juhatajate ja mitte wähem kui 10 walija poolt alla ja antakse ettevõtte juhatusetele ära kes nad ilma wõitwamat kubneri kätte peab saatma (§ 93). Nimekirjas peab ära tähendatama — wolimehe ees-, isa- ja perekonna nimi, seisus ja wanadus; ja nimekirja ärakirjasid peab nähtawal kohal töölistele teatamiseks üles pandama (ka § 93).

Tähtis on siin tähele panna, et ühe senaifetuse põhjal (sen. käsuliri 1906, nr. 293) tööline, keda wolimeheks ehk walijameheks waliti, wolimeheks ehk walijameheks edasi jääb, kuigi ta pärast walimisi kas wabatahtliselt töösuse-ettewõttest lahkub ehk teda lahtri lastakse.

Lõpuks tähendame weel, et terve kubermangu üleüldine tööliste wolimeeste nimekiri kubneri poolt sel wiisil kõigile teada antakse, mis kõige enam awalikkuse nõudeid täidab ja et nimekirja ka need töösuse-ettewõtted üles pannakse, kus töölised wolimehi walisid (§ 94). Ka maksetakse tööliste walijameestele, kui nad seda soowivad, kroonu poolt nende reisikulud kubermangulinna sõitmiseks wälja, wiis kopikat wersta pealt (§ 95), kubermangulinna ja tagasi, töösuse-ettewõttest lugeses, kus wolimees tööliseks oli (sifem. asj. min. seletus).

Riigivolikogu valimiste kord.

A. Viet.

Valimiste kord valijatekogudes on üleüldistes joontes valimiste-seaduses ära tähenatud. Siin (§ 97) tehakse vahet rohke- ja vähe-armuliste valijatekogude vahel ja selle järel maadates, kas kogus alla või üle 500 valija on, toimetatakse valijameeste valimisi kas kuulikestega või sedelitega.

Valimised kuulikestega.

Neis valijatekogudes, kus nimekirjade järel vähem on kui 500 valijat, toimetatakse valimisi kuulikestega (Valimisteseadus § 97). Neisjamades kogudes algavad valimised kell 12 päeval ja wältavad seni, kui kõik need läbi on healetatud, kes endid healetamisele üles seadsid (98). Isikuid, kes pärast seda juurde tulewad, kui valimised peale algasid, ei lasta neist mitte osa wõtta (ka § 98).

Milal on siis valimised peale alanud? Meil loetakse sellest kella 12 aega, ja ei lasta tihti enam neid valimisteruumi, kes mõni minut hiljem tulewad. See ei ole aga mitte õige. Valimised on siis alles peale alanud, kui valijate nimekirja valimiste kohta käiwad seaduseparagrafid on ette loetud ning valimistele ilmunute isikute arwu kohta selleskohane akt kokku on seatud ja alla kirjutatud, nagu seda mitmed senatiseletused otsukohe ülewad (seanati käsikirjad 1908. a, nr. 739; 1907. a. nr. 466; 197. a., nr. 479). Seni kui kõige seda toimetatakse, — ja seda kõige peab läitma, nagu valimisteseadus seda otsukohe nõuab (§ 101), — võib weel valimisteruumi minna ja valimistest osa wõtta. Hiljaksjäänud walijad nõudku fisiselastmisi ja argu jätku enne järel, kui selgetis on tehtud, et walijate arwu kohta akt on pärast seaduseparagrafide ja nimekirjade ettelugemisi kokku seatud.

Peale eesistujate või juhatajate wõiwad valimiste koosolekuteft ainult need isikud osa wõtta, kellel selles walijatekogus walimiseõigus on (§ 99).

Isiku selgetistegemise või tunnistamise wiis määratakse walijatekogu eesistuja poolt ära (§ 100). Seda paragrafi ei tule muidugi mitte nii mõista, et, näituseks, eesistuja võib passi küllalt wäheseks isikutunnistuseks pidada. Passist on igatahes isiku tõendamiseks küllalt. Asjalugu on nimelt nii, et kui walimistest isikud osa wõtawad, kes kohalikeledele elanikeledele tuntud, siis ka ilma passita võib läbi saada. Siiski peab pass või sellekohane politseitunnistus kõigil ette näidata olema, kui eesistuja kuulutab, et ainult passist isikutõendamiseks küllalt on. Kellel passi ei ole, muretsegu isikutunnistuse poliitsei käest.

Healetamisele tulewad ainult need isikud, kes eesistujale on teatanud, et nad endid healetamisele panewad (§ 103). Ei ole sugugi tarwis, et walitaw isik walimiste juures oleks, aga oma nõusolemist

peab ta eesistujale teada andma ja walimiseõigus peab temal ka muidugi selles walijateõigus olema.

Walituteks loetakse need, kes üle poole healetajate healtest (senati seletus 1906, nr. 111) on saanud ja selles järjekorras, kui palju keegi heali on saanud; kui kandidadid ühepalju heali juhtuvad saama, siis otsustab liis (S 106). Kui mitme isiku healetamise juures igaford mitte ühepalju heali oja ei wõtnud, siis otsustab poolt ja wastu ontud healte wõrdlem wahetord (senati käufiri 1908. a., nr. 690). Nii peab siis iga kandidadi juures tähelepanema, kui palju heali oja wõttis ja kui palju ta poolt ja wastu sai. Igaford peab filmas pidama, et enam heali ei ole antud kui aktis enne seda üles on kirjutatud. Peats jeda juhtuma, tuleb kohe teistfordset walimist nõuda.

Siääralises paberis kirjutatakse üles, kui palju heali keegi poolt ja wastu on saanud, paberi sisu loetakse pärast healetamise lõppu kõigile ette ja kirjutatakse eesistuja ja soowijate poolt alla (S 107).

Kolme päewa jookkul wõib kreisi walimiste-asjade komisjoni kaebada, kui walimine ühes wõi teises asjas õieti ei ole toimetatud (S 112).

Kui mõne üfsitu walijamehe walimised ümber lükatakse, siis astuwad tema asemele healte enamuse järele järgmised kandidadid; kui aga ei juhtuks enam isfikuid leiduma, kes üle poole healetajate healtest on saanud, ehk kui walimised terwelt ou ümber lükatud, siis määratakse uued walimised (S 113).

Walimised sedelitega.

Neis walijateõgudes, kus üle 500 walija, toimetatakse walijameeste walimisi sedelitega (Walimisteseadus S 97). Sedelitega walimiste kohta annab harilikult sisemiste asjade ministerium igaford oma juhatuskirja wälja ja neljandama kutse wolikogu walimisi tuleb selle juhatuskirja järel toimetada, mis 19. augustil 1912 a. wäljaantud. Kuna see juhatuskiri oma põhjusjoontes ifka ühels ja selleksamaks jääb, siis jutustame tema sisu lühidalt ära, et teda ka järgmistel kordadel weel filmas wõiks pidada.

Sedelite wastuwõtmises ja lugemises asutatakse iseääralised walimistekomisjonid. Komisjoni koosseade on: esimehels walijateõgus esimees (teiste sõnadega linnades linnapea); peale tema weel mitte wähem kui kolm liiget kohaliku walijateõgus seast esimehe kutsumise järel. Iga komisjon wõib weel alamkomisjonideks jaguneda, kus peale esimehe weel mitte wähem kui kaks liiget peab olema. Alamkomisjonide asutamine on funduslik, kui ühes ehk teises linnawalijateõgus on enam kui 2000 walijat (näitufeks Tallinnas teises walijateõgus). Ühe alamkomisjoni peale ei tohi enam kui 2000 walijat tulla. Ühes komisjoni jagunemisega jaotatakse ka walijad alamkomisjonide arwu järele grupedesse tähestiku järele. Iga grupe tarnis seatakse oma walimistekast üles ja walimistekasti kohal pannakse selle grupe walijate algtähed suurel kujul üles.

Walimistese del seisab koos ühest terwest ehk poolest walge paberi lehest ja jedeli siju peab Wene keeles olema. Sedelisse mahutatakse soowitatama walijamehe perekonna, ees- ja isanimi, nissamuti ka tema seisus ja elukoht, ehk jälle see nummer, mille all ta walijate nimekirjas seisab. Sedelil ei tohi mingisugusid parandusi, mahakratsimisi ega märkusi ei ees- ega tagapool olla, muidu tunnistatakse sedel maksumjetaks. Walija oma asi on, kas ta nõuetawad teated kirjutamise, trükkimise, kiwitrukki abil ehk muul teel sedelile üles tähendab; ainuke nõudmine on siin — ülestähendamine olgu selgelt ja arusaadawalt tehtud. Sedelit võib kas aegjaste, enne walimistekohta iluunumist täita, võib seda ka walimistekomisjoni ruumides teha, kus selle tarwis kirjutamise-abinõud ja paber walimis peawad seisma. Kuid selles ruumis ei tohi ühel ajal enam kui üks inimene olla.

Walimistekoha ruumidesse lastakse ainult selle walijatekogu walijaid ja igauks peab sissekäigu juures oma isiku kohta need tõendusjed ette näitama, mis komisjoni esimees nõuab. Walijad astuwad laua juurde, mille peal walimistekast seisab, järgimööda. Walimistese del antakse ümbrikus ära ja ühes ümbrikus ei tohi mitte enam kui üks paberileht olla. Ümbrikus walmistakse linnaameti poolt ja nende esimesel küljel peab linnaameti tempel seisma. Ilma tembeldamata, nissamuti ka märgitud, rikutud ega ka kirjebitud ümbrikka ei tohi mitte wastu wõtta.

Witte hiljem kui üks nädal enne walimisi saadetakse linnaameti poolt walijale iseäralik nimeline teateleht walimiste aja ja koha kohta kätte ja ühes sellega ka ka üks ümbrikka walimistese deli tarwis (teine järewalimiste korraks). Linnaamet võib walijatele ka walimistese delite blanketiisid kätte saata, kuid nende blanketiide tarwitamine ei ole sunduslik. Tähendatud asjad saadetakse politsei kaudu kätte, kes siis kättejaamise üle allkirja wõtab ja linnaametile tagasi saadab.

Nimeliste teatelehtede ja ümbrikute äraandmises walija enese kätte tarwitab politsei kõiki wõimalikka abinõusid ja võib ainult siis kuulutust ja ümbrikka walija kodukondsete kätte anda, kui isiklikult walija kätte andmine wõimatu on ja kui ta walijatunneb ja kindlaste seda teab, et ta seal elab, kuhu paberid saadetud, ja et ta ainult ajutiselt kodus ei ole. Kui paberid pole edasi antud, siis saadetakse nad linnaametile tagasi, ühes põhjuste seletusega, mispärast nad ära pole antud. Linnaametist võib paberid pärast seda ainult siis kätte saada, kui walija kinnitatud (politsei, rahukohutuniku, talurahwa-asjade komisjari, notariuse ehk walitsuse, omawalitsuse- wõi seisuslise asutuse poolt, kui walija siin ametis on) tunnistkirja oma isiku kohta ette paneb.

Nimeline teateleht on tunnistuseks, et tema ettenäitaja just seesama isik on, kes walijate nimekirjas seisab. Kes seda teatelehte ei ole saanud, ehk selle ära on kaotanud, peab oma isiku kohta kinnitatud (nissama nagu ülemal pool tähendatud) tunnistkirja ette näitama. Kaht-

luse korral võib komisjon ka veel teisi isikutöendusi niisuguse valija läest nõuda. Raastatud ehk rikkiläinud ümbrikute asemel antakse linnaametite poolt teatavas kohas uued ümbrikkud hinnata. Valimistepäeval võib ümbrikk valimisteruumi sissekäigu juures saada.

Valimistekohas näidatakse nimeline teateleht ette ja komisjoni esimees tõmbab teatelehe ühe poole ära (teateleht seisab kahest üheksikulisest poolest koos), mis komisjoni asjaajamisesse jääb. Teinepool tuleb alles hoida, sest järelevalimiste korral tuleb seda jälle ette näidata. Komisjoni esimees vaatab järele kas teatelehe ettenäitaja seisab valijate nimekirjas, ja võtab siis valija läest valimistesebeli ümbriku sees vastu. Ümbrik peab kinni kleebitud ja ilma mingisuguse pitserita olema. Vastuvõetud ümbriku laheb esimees avanduse läbi valimistekasti, mis kinni pitseritakse, pärast seda kui valimiste algul tõeks tehtud, et ta tühi oli.

Kell üheksa õhtul (valimised algavad kell üheksa hommikul) ei lasta enam valijaid valimisteruumidesse. Nende läest, kes enne üheksat sisse lastud, võetakse ümbrikk ainult kella kümneni vastu. Kui valimised lõpetatud, pitseritakse kasti avandus kinni ja siinimas antakse kohe teada, kui palju ümbrikk on ära antud, mille kohta ka iseenäraline akt lofftu seatakse.

Hoiu all aratviidud last avatakse pärast seda, kui järele on waadatud, et kõik pitserid terwed. Väljavõetud ümbriku peale pannakse järjekorra number, siis tehakse ümbrikud lahti ja pannakse seefama number valimistesebeli peale, mis ümbrikulgi seisab. Kui ümbrikus mitu sebelit, siis ei loeta neist ühtegi matšwatš.

Pärast seda arutatakse sebelite sifu läbi, kahtlustatavate sebelite asjus seatakse protokoll lofftu, kus komisjoni otius iga kahtlase sebeli kohta üles tähendatakse. Selle juures tuleb järgmisi näpunäiteid (peale sifulist märkuste, mis juba ülemaalpool nimeatud filmas pidada): 1) kui nimesid vähem ehk enam on üles kirjutatud kui selle valijate loogu peale seaduse poolt määratud, ehk kui ühe ja sellesama isitu nime korratud, siis tuleb sebel iltagi matšwatš lugeda: 2) nimesid, mis üle seaduslike määra (hakatusest järgemööda lugedes) üles tähendatud, ei võeta mitte arvesse; 3) korratud nime ei loeta enam kui üks korrd.

3ga loetud nimi märgitakse kahe komisjoniliikme poolt iseenäralise lugemisekaardi peale. Lugemise tagajärgede kohta seatakse protokoll lofftu.

Kui valimistekoha ruumides kui ka tema treppide peal ja käitudes ning koridorides, niisamuti ka väljaspool valimisteruumisid, sissekäigu juures, ei võdi valimistepäeval lubada üleskutseid üles panna, valimistesebelid valijameeste kandidaate nimebega, broschüresid ja plakatid laiali jagada, kõnesid pidada ja üleüldse mingisugust valimiste kihutuseõõd teha.

Korra järele valimistekoha ruumides valmab valimistekomisjon.

Walimiste ajast ja kohast kuulutab linnaamet ennemal aegfaste ja kohalikkude olude järele kõigile kättesaadaval wiisil ja tarwitab ühtlast ka abinõusid, et jelsamal teel walijaid walimistekorruga tutiawaks teha.

Walijameeste nimede awaldamise juures kubermangulehes pannakse üles: walijameeste ees-, isa- ja perekonnanimi, walijatetogu, selle järel ta walitub; tema alaline elukoht ja teated tema ameti kohta ning wõimaluse järele ka teated saadud hariduse kohta (116). Seda kõite peab walimiste juures juba üles antama.

Kas on linnawolinikul õigus linnawalitsuse teenistuses maksulise koha peal olla.

Tänamu juwel käis lehtedest sõnum läbi, et senat põhjusemõtteliselt wäga tähtsa otsuse on teinud, et nimelt linnawolikogu liikmed üleüldse ei tohi linnawalitsuse teenistuses maksuliste ametide peal olla. Senati otsus pidi Odesja linna pandimaja juhataja kohta käima, kes ühtlast ka linnawolinik oli ja kellel siis senati otsuse järele mitte õigust ei pidanud olema linnawolinikuna pandimaja juhataja maksulises ametis olla. Sellest järeldati siis, et senat üleüldse ei luba linnawolinikta maksuliste ametite peal olla linna omawalitsuses.

Nüüd on kõne all olemu senati otsus (senati käsukiri 16. juunist f. a. nr. 7687) juba trükkis ilmunud ja nüüd selgub ka, et sellel otsusel jugugi nii suurrt põhjusemõttelisi tähtsust ei ole, nagu esialgselt arwati. Senat ei põhjenda oma otsust mitte nii, et maksuliste kohtade peal linnawalitsuses linnawolinikud üleüldse mitte teenida ei tohi, ja et sellepärast siis ka pandimaja juhataja ja tema abiline linnawolinikkude seast olla ei wõi. Senat tegi oma otsuse ainult pandimaja juhataja ja tema abilise kohta ja põhjendab oma otsust linnapangaseaduse par. 5 peale (Seabustetogu 1903. a. wäljaandes XI. kõide, 2 jagu, 11 jaotus). See seaduseparagraf ütleb: „linnapanga direktori ja tema ailiste ametisi ei tohi ühendada: 1) linnawoliniku, 2) linna pea, linnaameti liikme, linnawolikogu sekretäri ja linnawalitsuses maksuliste kohtade peal teenijate, ja 3) reiste kredit-asutustes teenijate ametitega.“ Siit järeldab senat, et ka pandimaja juhataja ja tema abiliste ametisi nendefamade ametitega ühendada ei wõi ja nimelt sellepärast, — ja see on kõige tähtsam siin, — et linna pandimaja tema ülesannete ja korralduse poolest linnapangaga ühte liiki asutusteks tuleb pidada.

Wiimane põhjendus on just tähtis ja temast tuleb seda wälja lugeda, et kui keegi mõnes reises olugugi maksulises ametis ehk asutuses, linnawalitsuse juures teenib, kui aga selle ameti ehk asutuse ülesanded ja korraldus mitte ühte ei käi linnapanga ülesannete ja korraldusega, siis see isik ühtlast ka linnawolinikults olla wõib.

Selle senati otsuse trükkis ilmutamine sündis õigel ajal ja kõrvaldab nii mõnegi eksiartvamise, kuna enne see armamine laialdaselt maad oli võtmas, et nüüdsest ajast peale linnavalitsuses teenija isik linna-
 volinikuks olla ei võidi ja tihti arwati ka veel, et seda volinikuks valida ei võidi. Wähemast tehti sellest otsusest tihti juttu ajakirjanduses, ja ka kohaliku majapidamise nõukogu juures olew büroo oli tänawuse suwe jooksul mitu korda sunnitud seletama, et ta niisugust, s. o. niisuguse laialdase keeluga senatiotsust ei tea. Kas aga tõepoolest ülewalpool tähendatud keeldu ka mõne teise ameti peale ei tuleks laiendada, on juba ise küsimus ja tema otsustamiseks tuleks ikkagi jälle uut senati käsukirja waja, sest praegune räägib ainult linna pandimaja ja tema abilise kohtadest.

Uus seadus linnaasjanduses.

Uus seadus kohustuslike ühendamise kohta linna kanalisatsiooniga on nüüd wälja kuulutatud ja käib järgmiselt:

Linna wolikogul on õigus kohustawaid määrusi selle kohta anda, et kõik liikumata waranduste omanikud, kelle warandused linna-kanalisatsiooni piirkonnas on, sunnitud on musta wee ärajaatamiseks oma kruntisid kanalisatsiooni wõrguga ühendama, kui ka ära määrata, missuguses järjekorras ja kui pika aja jooksul see ühendus toime pandud peab saama, kui palju kanalisatsiooni tarwitamise eest maksta tuleb, kuna see maks liikumata waranduste klasside järele kindlaks tuleb teha, mille juures maks igas klassis ühesugune peab olema. Nende maksude üleüldise summa suurus ei tohi kõrgem olla, kui seda kanalisatsiooni ehitamise kapitali kustutamiseks ja protsentide asumiseks, kui ka tema ülewalpidamiseks tarwis läheb.

Täheendus. Kui need määrused mitte täidetud ei peaks saama, siis wõib linna walitsus tarwilised tööd majaanomanikkude eest nende kulul ära teha.

Linna wolikogul on õigus kanalisatsiooni sisseseade ja selle ülewalpidamise kohta majades kohustawaid määrusi wälja anda.

Seesama seadus annab linnawalitsustele ka õiguse maksusi järgmistest otstarbede heaks wõtta: a) uulitsa prügitamise heaks, kui ka lõnniteede ehitamise ja ülewalpidamise heaks; b) korrinatete pühkimise heaks; c) õõwachtide ülewalpidamise heaks tulekahju teatamise otstarbel; e) mustuse ärawedamise heaks. Nimetatud maksusi wõib kas terwele linnale, ehk ühe tema osale peale panna.

Wastutaw toimetaja: Joh. Reinthal.

Wäljaandja. Eesti Kirjastuse-Osalühisus „Ahtselu“.

W. Ehrenpreis'i trükk Tallinnas, Raatli uul. nr. 11.